

ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์ ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อ
ความเข้าใจและการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
EFFECTS OF ACTIVE LEARNING AND CUBING STRATEGY ON READING
COMPREHENSION ABILITY AND SUMMARY WRITING ABILITY
OF SEVENTH GRADE STUDENTS

Corresponding author¹,
Patchaa1230@gmail.com¹

พัชรีภรณ์ กันทะนะ¹ และ ศุภวรรณ สัจจพิบูล²
Patchareeporn Kantana¹ and Suppawan Satjapiboon²

Received: April 30, 2020

Revised: June 2, 2020

Accepted: June 19, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์ 2) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จังหวัดกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์ 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และ 4) แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสรุปความ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) Hotelling's T² และการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว (One-Way MANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการเขียนสรุปความสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการเขียนสรุปความสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹นิสิตปริญญาโทสาขาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท สาขาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำสำคัญ: การเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์, ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ,
ความสามารถในการเขียนสรุปความ

ABSTRACT

The purposes of this research were as follows: 1) to compare reading comprehension ability and summary writing ability of seventh grade secondary school students before and after being taught with the active learning and cubing strategy; and 2) to compare the reading comprehension ability and summary writing ability of seventh grade secondary school students taught with active learning and cubing strategy with those taught with conventional instruction. The samples in this study were two classrooms of seventh grade secondary school students in Prasarnmit Demonstration School (Secondary) at Srinakharinwirot University, Bangkok. There were sixty students chosen by purposive sampling; with thirty students in the experimental group and thirty students in the control group. The research instruments included the following: 1) lesson plans with active learning and cubing strategy; 2) lesson plans for conventional instruction; 3) a reading comprehension ability test; and 4) summary writing ability test. The data were analyzed by mean (M), standard deviation (SD) Hotelling's T^2 and One-Way MANOVA. The results revealed the following: 1) the reading comprehension ability and summary writing ability of the seventh grade secondary school students taught with active learning and cubing strategy had significantly higher scores on the posttest than the pretest at a statistically significant level of .05; 2) the reading comprehension ability and summary writing ability of seventh grade secondary school students taught with active learning and cubing strategy was significantly higher than those taught using conventional instruction at a level of .05.

Keywords: Active Learning Cubing Strategy, Reading Comprehension Ability,
Summary Writing Ability

บทนำ

ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการสื่อสารของมนุษย์เพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน ความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 1) โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการอ่านและทักษะการเขียนถือเป็นทักษะสำคัญที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนเพื่อให้

เกิดทักษะความชำนาญและมีพัฒนาการที่ดี ซึ่งการอ่านและการเขียนล้วนมีความสัมพันธ์กัน เพราะเป็นทักษะการสื่อสารที่ใช้กระบวนการร่วมกัน ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนของผู้ส่งสารที่ถ่ายทอดเรื่องราวหรือประสบการณ์ออกเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังผู้รับสาร ดังนั้นทักษะการอ่านจึงเป็นทักษะพื้นฐานต่อการเรียนรู้ในอนาคต เนื่องจากเป็นทักษะที่ใช้ศักยภาพของสมองเพื่อรับรู้ และเข้าใจปรากฏการณ์ ทักษะการอ่านจึงถือเป็นการเริ่มต้นการปูพื้นฐานที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะอื่นๆ ต่อไป ดังที่ มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ (2548, น. 19-20) กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดซึ่งเป็นพื้นฐานแห่งความสำเร็จ เพราะการอ่านช่วยให้คนเราได้คำตอบจากปัญหาที่ต้องการแก้ จึงทำให้เป็นผู้ที่สามารถแก้ปัญหาต่างๆ รอบด้านได้ด้วยตนเอง ฉะนั้นการอ่านถือได้ว่าเป็น “พาหนะ” ที่สำคัญที่สุดที่จะพาเราไปท่องโลกแห่งความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองและประเทศชาติต่อไป

ทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การต่อยอดความรู้และการพัฒนาทักษะอื่นๆ ให้แก่ผู้เรียนต่อไป เนื่องจากการอ่านที่ผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายของคำศัพท์และประโยค รวมทั้งสามารถจับใจความสำคัญและแนวคิดของผู้เขียนได้ ตลอดจนนำความรู้และประสบการณ์เดิมนำมาสรุปความหมายเพื่อเกิดเป็นความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ดังที่ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544, น. 88) ให้ความหมายของการอ่านเพื่อความเข้าใจว่า การอ่านนั้นเป็นการตีความหมายจากเรื่องที่อ่าน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างเรื่องที่อ่านกับความรู้เดิมของผู้อ่านโดยผู้อ่านใช้ความรู้เดิมในการตีความ ทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน ดังนั้นการที่มนุษย์เกิดความเข้าใจต่อสิ่งที่อ่านนั้นก็จะสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคลได้ ไม่ว่าจะช่วงวัยเรียนหรือช่วงวัยทำงาน ด้วยเหตุนี้ทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจถือได้ว่าเป็นทักษะที่สำคัญต่อมนุษย์ในยุคปัจจุบัน เพราะช่วยให้ผู้อ่านสามารถสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ช่วยทำให้เกิดความรู้ทางวิชาการและมีความสำคัญต่อการศึกษาระดับ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งสอดคล้องกับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ไว้ว่า เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 4) จากข้อความดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ได้ให้ความสำคัญกับการอ่านเพื่อความเข้าใจ เพราะทักษะการอ่านเปรียบเสมือนเครื่องมือที่นำไปสู่การแสวงหาความรู้ในด้านต่างๆ

อย่างไรก็ตาม นอกจากทักษะการอ่านแล้ว อีกหนึ่งทักษะที่มีความสำคัญมากในเรื่องการสื่อสาร เช่นเดียวกับทักษะการอ่าน คือ ทักษะการเขียน กล่าวคือ การเขียนเป็นการบันทึกเรื่องราวต่างๆ จากองค์ความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้จากการอ่าน การฟัง และการดู ดังที่ วิวัฒน์ บุญจับ (2541, น. 129) และเบอห์น (Byrne, 1988, p. 1) มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าความสามารถในการเขียนนั้นมิได้หมายถึงการเขียนสัญลักษณ์ทางภาษาเท่านั้นแต่หมายถึงกระบวนการถ่ายทอดข้อมูล ความคิดของผู้เขียนออกมาเป็นอักษร

โดยมีการเรียงถ้อยคำ จัดลำดับความคิดได้เหมาะสมโดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการเขียนสรุปความถือเป็นทักษะการเขียนสื่อสารที่จำเป็นต่อผู้เรียนเช่นเดียวกับทักษะการอ่าน ซึ่งจะทำให้ผู้เขียนสามารถเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านและเขียนสรุป จัดลำดับความคิดและเรียบเรียงเนื้อหาอย่างครบถ้วนด้วยสำนวนของผู้เขียนเอง ดังที่จิรวัดณ์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ. (2556, น. 272) ได้กล่าวไว้ว่าการเขียนสรุปความเป็นการย่อความอย่างสั้นที่สุด ผู้สรุปสามารถจับสาระสำคัญที่ผู้เขียนต้องการสื่อได้ แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ด้วยภาษาที่กะทัดรัด ชัดเจน

ในปัจจุบันเด็กไทยยังประสบปัญหาการอ่าน โดยเฉพาะปัญหาการอ่านช้า การขาดความเข้าใจในการอ่าน และไม่สามารถจดจำเรื่องได้ ตลอดจนไม่สามารถพูดหรือเขียนสรุปเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลทำให้การเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งปัญหาเหล่านี้หากแต่ครูผู้สอนปล่อยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ไม่ถูกวิธีนั้น อาจเกิดเป็นปัญหาระดับชาติได้ ซึ่งเห็นได้จากผลคะแนนการทดสอบการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test หรือ O-Net) ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2560 ที่สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติองค์การมหาชน ได้นำเสนอคะแนนเฉลี่ยของวิชาภาษาไทย พบว่า อยู่ที่ร้อยละ 48.29 โดยเมื่อพิจารณาจำแนกตามสาระการเรียนรู้ พบว่า สาระการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 52.55 ส่วนสาระที่ 2 ด้านการเขียนมีคะแนนเฉลี่ยเพียงร้อยละ 49.04 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). 2561: Online) และผลการประเมินคุณภาพนักเรียนไทยของโครงการ PISA (Programme for International Student Assessment) ในปี 2015 ที่พบว่า ผลการประเมินในด้านการรู้เรื่องการอ่าน (Reading literacy) ซึ่งเป็นการประเมินความเข้าใจ (Understanding) การใช้ (Using) การสะท้อน (Reflecting) และความรักและผูกพันกับการอ่าน (Engaging) เป็นด้านที่มีคะแนนลดลงมากที่สุด โดยลดลงจากปี 2012 ถึง 32 คะแนนถือได้ว่าผลการประเมินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยเฉลี่ยมีความรู้เรื่องการอ่านอยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพึงพอใจ โดยเฉพาะทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจพบว่าความสามารถทางการอ่านของนักเรียนไทยส่วนใหญ่ตามการแบ่งระดับของโครงการ PISA อยู่เพียงระดับ 2 จาก 6 ระดับ (โครงการ PISA ประเทศไทย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2011, น. 9 -10)

จากสาเหตุของปัญหาดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า การที่จะแก้ปัญหาและพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียนได้นั้น สิ่งสำคัญคือ ครูผู้สอนต้องค้นหาเทคนิควิธีการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะเพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนไปควบคู่กัน ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสุขในการทำกิจกรรมที่ครูผู้สอนเตรียมให้และเกิดการเรียนรู้ จากความรู้สึกที่ผู้เรียนมีความภูมิใจในความสามารถของผู้เรียนเองโดยการดึงเอาความรู้เดิมของผู้เรียนออกมาใช้ ซึ่งสำหรับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นแนวคิดใหม่ที่เกิดจากการปฏิรูประบบการศึกษาแบบเดิมที่เน้นการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียนโดยตรง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนกับผู้สอนร่วมกัน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการลงมือทำกิจกรรมและใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ดังที่มาร์โลว์ และเพจ

(Marlowe & Page, 2005, p. 15) กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยพัฒนาความสามารถของนักเรียนในเรื่องการคิดการวางแผนความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาและช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านเพิ่มมากขึ้น จากแนวคิดและหลักการจัดการเรียนรู้เชิงรุกข้างต้น แสดงให้เห็นว่าแนวคิดดังกล่าวสามารถช่วยพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจและการเขียนสรุปความได้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกนั้นเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ผู้เรียนกับผู้สอนและผู้เรียนกับเพื่อนในชั้นเรียนผ่านการอภิปรายสะท้อนความคิด โดยผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของสัญญา ภัทรากร (2552, น. 155-156) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ และศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยลงมือกระทำ และคิดในสิ่งที่กำลังทำจากการทำงานกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้จัดเตรียมไว้ให้โดยผ่านทาง การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ถือได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถของตนเองออกมาอย่างเต็มที่ และช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย เข้าใจได้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งและจดจำได้นานมากขึ้นอีกด้วย

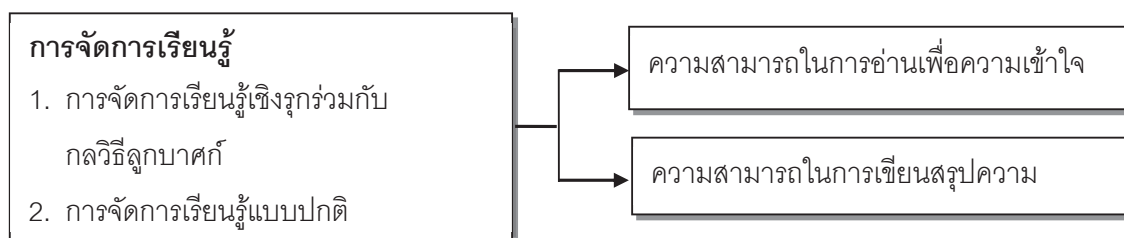
กลวิธีลูกบาศก์เป็นอีกกลวิธีที่สามารถช่วยส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านและการเขียนของผู้เรียนทั้งด้านเนื้อหา และทักษะการคิดขั้นสูง จากการตอบคำถามทั้ง 6 ด้านของลูกบาศก์ ซึ่งกลวิธีช่วยทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้อย่างลึกซึ้งและหลากหลายแง่มุม จากคำถามที่แตกต่างกันในแต่ละด้านของลูกบาศก์ กลวิธีนี้จึงมีความสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ ดังที่โคว์แอน & โคว์แอน (Cowan & Cowan, 1980) ได้กล่าวถึง กลวิธีลูกบาศก์ว่าเป็นกลยุทธ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนอ่านและเขียนในมุมมองที่ต่างกักันแทนที่จะให้อ่านหนังสือ กลวิธีนี้สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ง่าย เพียงแค่ทอยลูกบาศก์และทำตามคำสั่งหรือตอบคำถามที่ผู้เรียนทอยลูกบาศก์ได้ผู้เรียนจะได้ฝึกใช้ความคิดในมุมมองต่างๆ โดยผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดหัวข้อให้ผู้เรียนได้ศึกษา เพื่อให้เห็นข้อมูลที่รอบด้านก่อนการเขียน ซึ่งสอดคล้องกับที่ (Duckart, 2006) กล่าวไว้ว่า กลวิธีลูกบาศก์ ว่าเป็นกลวิธีอีกอย่างหนึ่งการเตรียมความพร้อมก่อนเขียนโดยใช้ลูกบาศก์ทำกิจกรรมนั้น ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกฝนเขียนในมุมมองที่หลากหลาย ดังนั้นกลวิธีลูกบาศก์จึงสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนการเรียนการสอนอ่านและเขียนได้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อช่วยทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ มีการเคลื่อนไหว และยังทำให้ผู้เรียนรู้สึกเหมือนเล่นในขณะที่เรียนรู้และลงมือทำกิจกรรมในชั้นเรียน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาความเข้าใจในการอ่านและการเขียนสรุปความของตนได้ดีขึ้น

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นจึงเป็นเหตุผลให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์ (Cubing) เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการเขียนสรุปความหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการเขียนสรุปความหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ที่ศึกษาในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 6 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 360 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ปีการศึกษา 2562 ที่เรียนวิชาพัฒนาทักษะภาษาไทย จำนวน 2 ห้อง ห้องละ 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาเลือก

ห้องเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยรายวิชาภาษาไทยทั้งด้านการอ่านและเขียน อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน โดยใช้ การทดสอบค่าที เนื่องจากโรงเรียนจัดห้องเรียน 1 ห้อง แล้วแบ่งผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน จากนั้นสุ่มห้องเรียนเพื่อเข้าเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม จำนวนนักเรียน 30 คน และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวน นักเรียน 30 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ วิธีการจัดการเรียนรู้ 2 วิธี ได้แก่

- วิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์
- วิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

- ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
- ความสามารถในการเขียนสรุปความ

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและวัดความสามารถในการเขียนสรุปความ ก่อนเรียน (Pretest) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งใช้ระยะเวลาในการสอน 12 คาบ คาบละ 45 นาที เมื่อเสร็จสิ้นการสอนได้ทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและวัดความสามารถใน การเขียนสรุปความหลังการเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสรุปความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์ จำนวน 6 แผน ใช้เวลา 12 คาบ การหา คุณภาพเครื่องมือนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน พิจารณา ความเหมาะสมของเนื้อหาลำดับขั้นสอน ความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปตรวจสอบคุณภาพความสอดคล้องระหว่างแผนการจัด การเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

4.2 แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 6 แผน ใช้เวลา 12 คาบ การหาคุณภาพเครื่องมือนำ แผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมของ เนื้อหา ลำดับขั้นสอน ความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปตรวจสอบคุณภาพความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้กับ จุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

4.3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นแบบทดสอบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ การหาคุณภาพเครื่องมือนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 2 ท่าน และด้านการวัดประเมินผล จำนวน 1 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องกับพฤติกรรมและความเหมาะสมกับข้อสอบ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.23 - 0.73 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.36 -0.67 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.90

4.4 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสรุปความเป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ การหาคุณภาพเครื่องมือนำแบบทดสอบและเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนสรุปความไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 2 ท่าน และด้านการวัดประเมินผล จำนวน 1 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความสอดคล้องเนื้อหา นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1 จากนั้นนำผลการทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสรุปความให้ผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่านและผู้วิจัยให้คะแนนตามเกณฑ์การประเมินแล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสรุปความ มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ของครอนบาค เท่ากับ 0.92 และเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนสรุปความ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r_{xy}) เท่ากับ 0.89

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Item-Objective Congruence Index) ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (D) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยใช้สูตร KR -20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสรุปความ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) และค่าสหสัมพันธ์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องในการให้คะแนน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้สูตร Pearson Product Moment Correlation (r_{xy})

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ Hotelling's T^2 และค่าความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว (One-Way MANOVA)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์ และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการเขียนสรุปความ จำแนกตามกลุ่ม

ตัวแปรตาม	กลุ่มทดลอง (N = 30)				กลุ่มควบคุม (N = 30)			
	Pretest		Posttest		Pretest		Posttest	
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD
ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ	11.83	3.24	22.63	2.79	11.57	3.49	20.97	2.77
ความสามารถในการเขียนสรุปความ	4.80	1.30	8.03	1.25	4.13	0.94	6.73	1.05

จากตารางที่ 1 พบว่าความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์ ก่อนการทดลองผู้เรียนมีคะแนนการอ่านเพื่อความเข้าใจเฉลี่ยเท่ากับ 11.83 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนการอ่านเพื่อความเข้าใจเฉลี่ยเท่ากับ 22.63 คะแนน ส่วนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ก่อนการทดลองผู้เรียนมีคะแนนการอ่านเพื่อความเข้าใจเฉลี่ยเท่ากับ 11.57 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนการอ่านเพื่อความเข้าใจเฉลี่ยเท่ากับ 20.97 คะแนน

ความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์ ก่อนการทดลองผู้เรียนมีคะแนนการเขียนสรุปความเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนการเขียนสรุปความเฉลี่ยเท่ากับ 8.03 คะแนน ส่วนความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ก่อนการทดลองผู้เรียนมีคะแนนการเขียนสรุปความเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนการเขียนสรุปความเฉลี่ยเท่ากับ 6.73 คะแนน

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุนามของความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์ โดยใช้สถิติ Hotelling' s T²

Effect	Multivariate test	Value	F	Hypothesis df	Error df	p-Value
ก่อนและหลัง ได้รับการจัดการ เรียนรู้	Pilai's Trace	.88	2.12*	1.00	29.00	.00
	Wilks' Lambda	.12	2.12*	1.00	29.00	.00
	Hotelling's Trace	7.30	2.12*	1.00	29.00	.00
	Roy's Largest Root	7.30	2.12*	1.00	29.00	.00

Test of Within-Subjects Effects

Dependent Variable	SS	MS	df	F	p-value
ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ	3510.01	3510.01	1	552.48	.00
ความสามารถในการเขียนสรุปความ	1477.01	1477.01	1	688.18	.00

Hotelling's $T^2 = 220.06$, $df = 28$, (Hotelling's $T^2 > 6.957$)

Balelett's Test : Likelihood Ratio = .00 , $C^2 = 94.00$, $df = 9$, $p = .00$

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการเขียนสรุปความหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า Hotelling's $T^2 = 220.06$ (Pilai's Trace $F = 2.12$, $p = .00$, Wilks' Lambda $F = 2.12$, $p = .00$, Hotelling's Trace $F = 2.12$, $p = .00$ และ Roy's Largest Root $F = 2.12$, $p = .00$)

เมื่อพิจารณาตัวแปรพบว่าความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 552.48$, $df = 1$, $p = .00$) และความสามารถในการเขียนสรุปความหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 688.18$, $df = 1$, $p = .00$)

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุนามของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการเขียนสรุปความระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการจัดการกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนรู้

Test of Between-Subjects Effects						
แหล่งความแปรปรวน	ตัวแปรตาม	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p-value
วิธีการจัด	ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ	41.67	1	41.67	3.69	.02
การเรียนรู้	ความสามารถในการเขียนสรุปความ	25.35	1	25.35	19.14	.00
ความคลาดเคลื่อน	ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ	447.93	58	7.72		
	ความสามารถในการเขียนสรุปความ	76.83	58	1.33		
รวมทั้งหมด	ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ	29004.00	60			
	ความสามารถในการเขียนสรุปความ	3373.00	60			

Box' M=1.64 , F .53 , df1=3 , df2=6.055E5 , p= .67 Lervene' Test : ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ F=.01, p= .91 , ความสามารถในการเขียนสรุปความ F=1.19, p=.28 Bartlett' Test of Sphericity : $C^2=49.72$, df=2 , p= .00

หมายเหตุ * p < .05

Effect	Multivariate Tests	Value	F	Hypothesis df	Error df	p-value
วิธีการ	Pilai's Trace	.25	9.58*	2.00	57.00	.00
	Wiks' Lambda	.75	9.58*	2.00	57.00	.00
จัดการเรียนรู้	Hotelling's Trace	.34	9.58*	2.00	57.00	.00
	Roy's Largest Root	.34	9.58*	2.00	57.00	.00

จากตารางที่ 3 การทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของเมตริกซ์ความแปรปรวน (Homogeneity of Covariance Matrices) โดยใช้สถิติ Box's M เป็นสถิติในการทดสอบ พบว่า เมตริกซ์ของความแปรปรวนร่วมของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน (Box's M=1.64, F=.53, df1=3, df2=6.055E5, p=.67) และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม โดยใช้ Bartlett's Test of Sphericity พบว่าตัวแปรตามระหว่างความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการเขียนสรุปความมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($C^2 = 49.72$, df = 2, p=.00) ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการทดสอบความแปรปรวนตัวแปรพหุนาม จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์ มีคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการเขียนสรุปความ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการเขียนสรุปความสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 และข้อ 2 แสดงให้เห็นว่าการ

จัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์ สามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการเขียนสรุปความได้ดี สืบเนื่องด้วยเหตุผลดังนี้

1. การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

1.1 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกและกลวิธีลูกบาศก์ มีขั้นตอนการสอนที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจดังนี้ **ขั้นเชื่อมโยงความรู้เดิม** เป็นขั้นเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมกับบทอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและนำความรู้พื้นฐานนั้นมาใช้ในการอ่านซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุชาติดา แก้วพิกุล (2555, น. 16) ที่ได้อธิบายไว้ว่าขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่เตรียมความพร้อมของผู้เรียน โดยการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ทบทวนความรู้เดิมหรือยกตัวอย่างสถานการณ์ให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่าง และตั้งกติการ่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมและเกิดความสนใจ ซึ่งขั้นตอนนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและสนใจในเนื้อหาที่กำลังอ่านจึงส่งผลให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในบทอ่านได้ดีขึ้น **ขั้นนำเสนอสถานการณ์** เป็นขั้นที่ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ด้วยกิจกรรมน่าสนใจและสัมพันธ์กับบทอ่านด้วยกลวิธีที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจสาระสำคัญของบทอ่านมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่เชิดศักดิ์ ภัททิโรจน์ (2556, น. 24) ที่ได้กล่าวถึงขั้นนำเสนอสถานการณ์ เป็นขั้นที่ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ปัญหาที่ท้าทาย และมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัยซึ่งทำให้ผู้สอนและผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน อีกทั้งช่วยให้ผู้สอนได้ทราบถึงความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน อันเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ต่อไป **ขั้นปฏิบัติกิจกรรมตามกลวิธีลูกบาศก์** เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันโดยเน้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะการอ่านและทักษะการเขียนซึ่งผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการสรุปเนื้อหาตามรูปแบบที่ผู้สอนกำหนดไว้ในกิจกรรมการเรียนรู้ ดังที่ Wiggins & McTighe (2005, p. 21) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้กลวิธีลูกบาศก์ว่า การนำกลวิธีลูกบาศก์นั้นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา มีความตระหนักรู้ และฝึกมองแนวคิดจากมุมมองหลายๆ แบบ ซึ่งผู้เรียนต้องเข้าไปมีส่วนร่วมใน “การตั้งคำถามเชิงรุก (active questioning) ฝึกลองแนวคิดใหม่ๆ และคิดใหม่ถึงสิ่งที่ผู้เรียนคิดว่าตัวเองรู้อยู่แล้ว” ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในบทอ่าน และเป็นกลวิธีการเตรียมความพร้อมก่อนการเขียน

1.2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกและกลวิธีลูกบาศก์ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและมีปฏิสัมพันธ์กันผ่านกระบวนการทักษะการอ่าน การพูด การฟังและการเขียน และช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ซึ่ง **ขั้นนำเสนอ** เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนนำเสนอข้อสรุปของบทอ่านจากการทำงานกิจกรรมตามกลวิธีลูกบาศก์ด้วยการสรุปเนื้อเรื่องแล้วนำเสนอซึ่งสอดคล้องกับเชิดศักดิ์ ภัททิโรจน์ (2556, น. 24) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการนำเสนอแนวคิดของตน หรือของกลุ่มให้ผู้เรียนคนอื่นๆ ได้รับรู้และอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันจนเกิดความเข้าใจที่ชัดเจน จะช่วยให้ผู้เรียนประมวลองค์ความรู้จากบทอ่านและร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในชั้นเรียนเพื่อเตรียมข้อมูลในการเขียนสรุปความ ดังนั้นการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและมีปฏิสัมพันธ์กันผ่านทักษะการอ่าน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อ

ความเข้าใจ ดังแนวคิดของ Bonwell & Eison (1991); พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2559) ที่มีความเห็นสอดคล้องเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ได้แก่ การอ่าน การเขียน การสืบค้น การอภิปรายการสรุป การสร้างความรู้ และการนำเสนอมากกว่าเป็นผู้รับฟังความรู้จากครู และช่วยพัฒนาให้นักเรียนเกิดความสามารถในการคิดขั้นสูง ดังที่ วรพงศ์ ไชยฤกษ์ (2558, น. 77-95) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยร่วมสมัยและการรู้สารสนเทศของนักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยการใช้เทคนิคการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุกจากการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังค้นพบหลักสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุกช่วยส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนได้มากขึ้น การใช้กิจกรรมที่หลากหลายช่วยเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และ บทบาทของผู้สอนซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ย่อมส่งผลดีต่อการเรียนรู้ที่มีความหมาย ดังนั้น การจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงสามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ เพราะเป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประสบการณ์ชีวิตของผู้เรียนโดยเชื่อมโยงความรู้เดิม และส่งเสริมความจำระยะยาวให้กับผู้เรียนได้ดี อีกทั้งยังเพิ่มแรงจูงใจต่อการเรียนรู้ ลดการแข่งขัน และทำให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน ดังที่ มาร์โลว์ และเพจ. Marlowe and Page (2005, p. 15) กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยพัฒนาความสามารถของนักเรียนในเรื่องการคิดการวางแผนความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาและช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับที่ Fordham, Wellman and Sandmann (2002, p. 151) ได้กล่าวไว้ว่า กลวิธีลูกบาศก์ยังเป็นกลวิธีที่ช่วยยกระดับความเข้าใจในการอ่านช่วยกระตุ้นความคิดและการจัดระบบความคิดหลากหลายรูปแบบ รวมไปถึงการสร้างความสนใจโดยผ่านการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในชั้นเรียน จากเหตุผลข้างต้นการใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกและกลวิธีลูกบาศก์จึงช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจได้ดีขึ้น

2. การพัฒนาความสามารถในการเขียนสรุปความ

2.1 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกและกลวิธีลูกบาศก์ มีขั้นตอนการสอนที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนสรุปความโดยเฉพาะอย่างยิ่งใน**ขั้นปฏิบัติกิจกรรมตามกลวิธีลูกบาศก์** ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Duckart, 2006) ได้กล่าวถึงกลวิธีลูกบาศก์ว่าเป็นกลวิธีเตรียมพร้อมก่อนเขียนโดยการใช้ลูกบาศก์ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการเขียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Randy Wallace, et al (2007, p. 41-53) ได้ศึกษาการอ่านและการเขียนโดยใช้กลวิธีลูกบาศก์เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียน จากการศึกษพบว่า การใช้กลวิธีลูกบาศก์เป็นกลยุทธ์ที่ครูจะสามารถใช้ได้ทุกๆ รายวิชา เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจในเรื่องที่อ่านและช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ใน **ขั้นสรุปองค์ความรู้** เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละบุคคลทบทวนประสบการณ์และสะท้อนความคิดออกมาในรูปแบบการเขียนสรุปความ ซึ่งสอดคล้องกับที่เชิดศักดิ์ ภัคดีวิโรจน์ (2556, น. 24) ที่ได้กล่าวไว้ว่าเป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนเพื่อสะท้อนความคิดหรือความรู้ที่ได้ และตรวจสอบ

ความคลาดเคลื่อนที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการเรียนด้วย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนสรุปความเพื่อเขียนถ่ายทอดสิ่งที่ตนเองเข้าใจในเนื้อหา

2.2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกและกลวิธีลูกบาศก์ช่วยให้ผู้เรียนได้เชื่อมต่อกับเนื้อหา และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนให้เพิ่มมากขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนจำแนกความแตกต่างระหว่างแนวคิดหลัก และรายละเอียดสนับสนุน ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการเขียนสรุปความได้ดีขึ้น ถือได้ว่าเป็นกลวิธีที่บูรณาการการอ่าน การเขียนและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่สามารถส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้นในการอ่านและการเขียน อีกทั้งผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานระหว่างลงมือปฏิบัติกิจกรรมลูกบาศก์พร้อมกับได้รับความรู้ในเนื้อหาที่เรียน จึงช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน และช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนมากขึ้น ดังที่ Fordham, Wellman and Sandmann (2002, p. 151) กล่าวไว้ว่า การผสมผสานการเขียนเข้ากับการอ่านช่วยยกระดับความรู้ความเข้าใจ เพราะทั้ง 2 สิ่งนั้นเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการควบคู่กัน โดยการพิจารณาถึงหัวข้อที่ศึกษาแล้วเขียนสิ่งที่พิจารณาได้ลงไปกระดาษซึ่งต้องใช้การประมวลผลทางความคิดมากกว่าการอ่านเพียงอย่างเดียว” และสอดคล้องกับที่สัจญญา ภัทราร (2552, น. 25) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติทำให้ได้พัฒนาความคิดรวบยอด อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถจัดระบบความคิดและเชื่อมโยงเนื้อหาวิชากับชีวิตจริงทำให้เกิดความพร้อมในการเขียนสรุปความ จากเหตุผลข้างต้นการใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกและกลวิธีลูกบาศก์ จึงช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนสรุปความได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่พบว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์ในครั้งนี้ มีอุปสรรคในการจัดกิจกรรมบ้างเล็กน้อย ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้

1.1 ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์ ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้ เป็นกันเอง การจัดกลุ่มทำงานโดยให้ผู้เรียนมีสิทธิ์ได้เลือกสมาชิกกลุ่มการทำงานตามความสมัครใจบ้างหรือ ผู้สอนมีวิธีการสุ่มจับกลุ่มที่หลากหลาย ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกว่าเป็นการบังคับทำกิจกรรมและควรให้ผู้เรียนได้ลองเปลี่ยนที่นั่งสร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความเข้าใจ โดยการตอบคำถามจากกิจกรรมลูกบาศก์ได้อย่างอิสระ

1.2 ในชั้นปฏิบัติการรวมลูกบาศก์ ผู้สอนควรอธิบายกติกาการทำกิจกรรมลูกบาศก์ให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนจะได้เห็นความสำคัญในการอ่านเนื้อหาเพื่อนำข้อมูลจากเรื่องที่อ่านมาตอบคำถามจากกิจกรรมการ ทอยลูกบาศก์ที่ผู้สอนได้เตรียมคำถามไว้ ซึ่งเป็นชั้นปฏิบัติการรวมตอบคำถามจากลูกบาศก์ที่ผู้เรียนจะต้องตอบคำถามและร่วมมือกันสรุปเนื้อหาจากบทอ่านแล้วจึงเขียนสรุปเนื้อหาเป็นแผนผังมโนทัศน์ ผู้สอนสามารถ

ให้ผู้เรียนระดมความคิดในกลุ่ม และให้อิสระในการแสดงความคิดเห็นในการเขียนสรุปเนื้อหา โดยที่ผู้สอนอาจจะกำหนดกรอบแนวคิดไว้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาจากเรื่องที่น่าสนใจที่อ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์ ผู้สอนสามารถเลือกบทอ่านที่มีความหลากหลาย เช่น ข่าว วรรณกรรม วรรณคดี ฯลฯ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่น่าสนใจ และเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์ไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการฟัง การดูเพื่อความเข้าใจและสามารถพูดสรุปเรื่องได้

2.2 ควรศึกษาเจตคติที่มีต่อรายวิชาภาษาไทยเมื่อได้รับการฝึกฝนการอ่านเพื่อความเข้าใจและการเขียนสรุปความกับผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกลวิธีลูกบาศก์

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: คุรุสภา
ลาดพร้าว.

โครงการ PISA ประเทศไทย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2554). *ผลการประเมิน PISA 2009 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอน
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.).

จิรวัดณ์ เพชรรัตน์ และ อัมพร ทองใบ. (2556). *การอ่านและการเขียนทางวิชาการ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
เจตศักดิ์ ภัคดีวิโรจน์. (2556). *ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเรื่องทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่มีต่อ
ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและความเชื่อมั่นใน
ตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ).

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข. (2559). *สอนนักเรียนทำโครงการสอนอาจารย์ทำวิจัยปฏิบัติการใน
ชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์. (2548). *อ่านเป็น : เรียนก่อนสอนเก่ง*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.

วิวัฒน์ บุญจับ. (2541). *ศาสตร์แห่งการใช้ภาษา*. กรุงเทพฯ: กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์กรมศิลปากร.

วรพงศ์ ไชยฤกษ์. (2558). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยร่วมสมัยและการรับรู้สารสนเทศของ
นักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุก. *วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้*.
ปีที่1(1), 77-95.

- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2561). ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2560. [Online]. สืบค้นเมื่อ เมษายน 2, 2563, จาก http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/SummaryONETM3_2560.pdf
- สัญญา ภัทรภร. (2552). ผลการจัดการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวาที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง ความน่าจะเป็น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- สุชาดา แก้วพิกุล. (2555). การพัฒนากิจกรรมคณิตศาสตร์ที่ใช้การจัดการเรียนการสอนอย่างกระตือรือร้น โดยเน้นการเรียนรู้เป็นคู่ร่วมกับการบริหารสมอง เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสุขในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ต่ำ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2544). หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Bonwell, C. C., & Eison, J.A. (1991). *Active Learning : Creative Excitement in the Classroom*. Washington, D.C.: The George Washington University.
- Byrne, Donne. (1988). *Teaching Writing Skills*. New Edition. Hongkong: Longman.
- Cowan, G & Cowan, E. (1980). *Writing*. New York: Wiley.
- Duckart, T. (2006). *Tracy Duckart's instructional website at Humboldt State University: Cubing*. Retrieved on [Online]. Retrieved from <http://www.humboldt.edu/tdd2/Cubing.htm>.
- Fordham, N. W., Wellman, D., & Sandmann, A. (2002). *Taming the text: Engaging and supporting students in social studies readings*. *The Social Studies*, 93, 148-149.
- Marlowe, Bruce A.; & Page, Marilyn L. (2005). *Creating and Sustaining the Constructivist Classroom*. California: Corwin Press.
- Randy Wallace, et al. (2007, May). Writing for Comprehension. *Reading Horizons*, V48(1), 41-53.
- Wiggins, G., & Mc Tighe, J. (2005). *Understanding by design*. Alexandria, VA: Association For Supervision and Curriculum Development.